

Prædiken til Høstgudstjeneste 16.s.e.trin. 19.9. 2021
kl.10. (læsning og evangelium: om tak og om høst.)
Salmer: 730, 890, 12, præd,728, altergang, 7291

Evangelium: Markus 4, 26-32 (det selvgroende korn)

Når vi fejrer høstgudstjeneste så er det for at sige tak.
Vi samles for at udtrykke vores taknemmelighed over at
være i live, over og få livets nødvendige gaver.
Ja, overskriften ku' være en fælles "TAK for det daglige
brød." For alt det, der er nødvendigt.
Alle vores høstsalmer er fra en tid, hvor størstedelen af
befolkningen var med i høstarbejdet. Og var de ikke lige
direkte med i marken, så var de i køkkenet eller i
smedjen eller på møllen.
At høste var et fælles arbejde. Der var brug for alle. Og
derfor var det selvfølgelig også en fælles ting at fejre
høsten, når man var færdig. Glæde sig over høsten med
et gilde, og udtrykke sin tak med en gudstjeneste.
Vi skal ikke romantisere høstgilderne, for uligheden i
det gamle bondesamfund var enorm.
Høst ku' mærkes i alle hjem. Og man vidste, at næste år
afhang af, hvordan udbyttet blev.
"Giv os i dag vort daglige brød" – det bad man af
nødvendighed. Mange kendte til sult og mangel.
Når vi så synger de gamle høstsalmer, så taler de om en
tid, der ikke længere er vores. De taler om høst som en
fælles ting. Men vi kan stadig synge dem. De udtrykker
stadig noget grundlæggende om vores tilværelse.
Samtidig tror jeg vi sidder og oversætter. Måske
ubevidst, og indeni. "Vi pløjede og vi såede" – ja, det var

så ikke lige os, der gjorde det, men vi kan godt
genkende den anstrengelse og omhu, der ligger i al slags
arbejde. Så ubevidst tror jeg at vi sidder og
småoversætter, så mange af de konkrete beskrivelser
mere blive til en slags symboler. F.eks. "at rydde
marken for stene engang" – ja, hvem kender ikke til
noget slidsomt i det arbejde, man har. Eller "den mark
som blev min, var altid dog din" – da vi ingen mark ejer,
så bliver det ligeså meget til et symbol for det liv, vi har
fået betroet. Mens vi er her.

Derfor kan vi stadig synge de gamle salmer, - fordi vi
tolker dem ud fra vores egen nutidige hverdag.

Vi har ikke længere et fællesskab omkring vores
arbejde, som man havde i det gamle bondesamfund. Der
er ikke noget fælles og synligt resultat, som alle har
arbejdet henimod, og som man derfor kan fejre og takke
for. *Så vi kan ikke på samme måde være fælles om at
høste arbejdets frugter.*

Og det vil jeg nu opholde mig lidt ved:

At høste arbejdets frugter er at kunne glæde sig over et
resultat efter en anstrengelse, og det er fuldstændig
grundlæggende for mennesker at få lejlighed til det.

Mærke glæden og give sig hvile.

Men der er meget i vores tid, der forhindrer os i det.

At høste arbejdets frugter er at se et resultat, - og glæde
sig over det.

Men i vores moderne produktions- og videnssamfund,
der er det sjældent, at vi kan se et synligt resultat. Tit er
vi kun et lille led i en meget større proces. Et nødvendigt

led, men vi ser ikke umiddelbart den frugt, som arbejdet bærer. Vi ser nærmere vores arbejde som en række af opgaver, der skal løses. Og sådan taler vi også om vores arbejde, uanset næsten hvad vi laver, at det er opgaver, der skal løses. Og når den er løst, står der altid en ny klar.

Man ku' sige, at den produktionsform vi fik med samlebåndet, hvor der hele tiden er noget, der 'kører frem' og som skal gøres, den er rykket ind i vores andre arbejdsområder. Og derfor omtaler vi også vores arbejde som processer, vi er en del af.

Det er der ikke noget galt i!

Men den umiddelbare glæde ved at se et resultat af sin møje, et resultat der er synligt også for andre, det har vi ikke. En resultatopgørelse – smager det af høstgilde? Måske er det derfor, vi igen elsker at lave marmelade, dyrke kartofler, bage, fiske, strikke, polere et bord – altså håndens arbejde, fordi der er et resultat? Eller at løse krydsogtværs og sudoku? For vi kan se resultatet.

Noget andet, der skete i forhold til det at se frugten af sit arbejde, det var at et vist ejerskab eller stolthed forsvandt med ens særlige indsats. Allerede Marx pegede på det, da vi i 1800tallet gik fra det håndværksmæssige til industrialisering. Den glæde, som en håndværker har ved at være færdig med en frakke eller med et bord, en kjole, der er syet færdig, brød, der trækkes ud af ovnen, den forsvandt, da man begyndte at arbejde i kæde, -ved samlebånd osv. Man blev et lille

hjul i et stort maskineri, men havde ikke det færdige produkt i hænderne.

Med effektiviseringen forsvandt der en basal glæde ved at se og aflevere sit færdige produkt.

Vi fik større velstand, men der var en pris.

Når man kan se resultatet, så mærker man en form for stolthed. Og det bygger os mennesker op. Det giver selvværd. Man var- og er - til nytte.

Når der ikke er et synligt resultat, så bliver vi afhængige af, at andre kan se vores indsats; og at andre vil se den og anerkende den.

I vores samfund er der masser af små punkt-resultater, men ikke nogen stor fælles høst som afslutning.

Så nu er vi blevet meget mere afhængige af andres anerkendelse, end før. Afhængige af, at vi anerkender hinandens indsats.

Ingen kan undværes og alle er afhængige af hinanden.

Dem, der producerer og dem, der tager sig af alt det andet i vores samfund, - vi er afhængige af hinanden.

Og derfor skal vi øve os i at anerkende hinandens arbejde. Sige det højt.

Arbejdet bærer ikke længere lønnen i sig selv, - vi skal have det at vide.

Vi fejrer høstgudstjeneste. Men vi kan ikke komme udenom, at der er nogle 'benspænd' omkring det.

Det gør selvfølgelig noget ved vores taknemmelighed. Den går ikke længere direkte fra "bord til ord" altså fra mæthed til en tak til gud.

Det er blevet lidt mere abstrakt. Men derfor jo ikke mindre taknemmeligt!

Vi erfarer ikke på samme måde den afhængighed, man levede i, at gud lader det regne til rette tid og lader solen skinne til rette tid, - og derfor erfarer vi heller ikke på samme måde den taknemmelighed det er at få mad.

Men taknemmelige, - det er vi jo stadigvæk.

Guds gaver bliver jo ikke mindre af, at vi er blevet mere effektive!

Men der er opstået et andet syn på guds gaver. Og det er, at vi skal passe på dem!

Og i dén erkendelse er der en stor taknemmelighed. Vi ved nu, at vi ikke bare kan tage for givet, at jorden er til for vores skyld eller at den kan klare hvad som helst.

Så den taknemmelighed, som vores tid viser, det er ikke nødvendigvis den samme som tidligere.

Nu viser vi vores taknemmelighed ved at besinde os.

Det, at vi bliver mere og mere bevidste om vores behandling af naturen, det ligger der en taknemmelighed i.

Nok er det er på den hårde måde, vi har måttet lære at vi ikke kan skalte og valte som vi vil. Men det som nogle kalder klimaangst og hysteri, ku' vi ligeså godt se som en ny slags ydmyghed. Og deri ligger der en taknemmelighed.

Ydmyghed og taknemmelighed hænger sammen. Det er en grundlæggende indstilling til, at alt hvad jorden er, er gaver. Og vi er modtagere af guds gaver. Derfor skal vi tage vare på dem.

Der er fx opstået en ny slags ydmyghed overfor fødevarer: pludselig er madspild noget, som alle vil arbejde på skal formindskes. Det begyndte med nogle få, - og nu er alle forretninger og andre med på det. Det handler ikke kun om økonomi, men ligeså meget om at behandle jordens ressourcer med respekt.

Så taknemmelige? Jo! det er mennesker stadigvæk.

Men der er mange måder at vise det på:

Som tak til gud; som anerkendelse af hinandens indsats; som ydmyg indstilling til naturen; som gavmildhed overfor dem, der mangler.

Amen.